

[Holstein.]

paa Landet, hvorledes den talmæssigt er en relativt reduceret Faktor i det danske Samfundsliv, saa gør Konservatismen sig selv og vor Samfundsudvikling en overmaade daarlig Tjeneste og bekæmper Socialdemokratiet paa en overmaade lidet effektiv Maade, hvis den ikke fra nu af gaar til en politisk Nyorientering, saaledes at Tyngdepunktet i konservativ Politik lægges i andre Lag af Befolkningen, end det hidtil har været. At hænge i Frakkeskøderne paa den danske Proprietær er en Politik, som i Løbet af meget faa Valg vil vise sig at være selvmorderisk for Konservatismen, hvorimod en Nyorientering i konservativ Politik, som lægger Tyngdepunktet i de nye Befolkningslag i Byerne, som Socialdemokratiet nu har saa stort Tag i, men som det slet ikke behøvede at have den Indflydelse i, som det har, hvis det konservative Parti førte en frisindet, forstaaende og tidssvarende Politik, vil give dansk Konservatisme en stor og heldbringende Opgave i vor politiske Udvikling.

Formanden: Det ærede Medlem Hr. Christmas Møller har bedt om at faa Ordet for tredje Gang under denne Behandling. Hertil kræves Tingets Samtykke, men hvis der ikke begæres Afstemning, forudsætter jeg, at Samtykket gives. (Op- hold). Det er givet.

Jeg henstiller dog, at man nu afslutter Forhandlingen om den foreliggende Sag, idet det er Hensigten, at Forslaget ogsaa i Dag skulde behandles i det andet høje Ting.

Christmas Møller: Jeg vil gerne sige til Formanden, at det er kun et Par enkelte Bemærkninger jeg har at gøre, men jeg tror ikke, de kan naas indenfor en kort Bemærknings Ramme, det er derfor, jeg har bedt om Ordet for tredje Gang.

Den højtærede Statsminister behøver ikke at belære mig om, at det er Vælgerne, vi skal tale til ved Vælgermøder; men dog nogen Erfaring i Vælgermøder, Referater derfra og sligt, siger mig, at det nu ikke er uheldigt, at der kan være mere end eet Partis Talere til Stede ved et Vælgermøde, og dette er Grunden til, at jeg har sagt til den højtærede Statsminister, at det ogsaa kunde være praktisk at faa ham i Tale ved Vælgermøderne.

Den højtærede Forsvarsminister sagde, at siden han havde overleveret mig nogle Papirer, havde han ikke hørt fra mig.

Nej, begribeligvis ikke, fordi Gangen i Forhandlingerne var den, at om Søndagen handlede vi om Spørgsmaalet og meddelte, at der ikke kunde naas noget paa det foreliggende Grundlag. Vi sagde, at vi gerne vilde have en Afskrift af de Papirer, den højtærede Forsvarsminister havde læst op for os, men vi meddelte med det samme, at der ikke kunde naas noget paa det paa-gældende Grundlag. Det var om Søndagen. Saa fik vi Papirerne om Mandagen, og siden har den højtærede Forsvarsminister ikke hørt fra mig. Nej, selvfølgelig ikke, fordi der efter vor Opfattelse, saaledes som Situationen laa, ikke var noget at forhandle om.

Hvis jeg endelig skal føje en Ting til, skulde det være den; smaa Bemærkninger, som er vekslende mellem Medlemmer indbyrdes, ønsker jeg ikke at referere, men hvis man har sagt: Vil man da ikke tale mere om Spørgsmaalet fra konservativ Side? — siger jeg det samme, som jeg sagde i min første Tale, at vi er og har stedse været villige til at drøfte Sagen, men paa det foreliggende Grundlag var Forhandlingerne sprængt.

Den højtærede Forsvarsminister sagde, at vi Konservative havde gjort Forsvarsspørgsmaalet til et Stridens Tegn, Ja, det bliver et Stridens Tegn mellem de Konservative og Venstre, saaledes som Stillingen nu er, men det er jo ikke noget nyt. Ved Valget i 1909 gik Venstrepartierne ud imod hinanden, 3 Anskuelser tror jeg, der var, og det radikale Venstre var imod det hele. Det er aldeles ikke noget nyt, at dette Spørgsmaal deler Partierne, og vi for vort Vedkommende, det gentager jeg, kan ikke have noget Ønske om, at man ikke skal spørge Vælgerne om, hvilken Retningslinie de vil give øget Indflydelse til at præge den fremtidige Ordning.

Den højtærede Forsvarsminister nævnte nu et enkelt bestemt Punkt i Forhandlingerne, nemlig Forhandlingerne om Søbefæstningen. Jeg tror, at mit Partis ærede Ordfører i Forsvarsspørgsmaalet vil være enig med mig, naar jeg siger, at ogsaa med Hensyn til Spørgsmaalet om Søbefæstningen strakte det konservative Parti sig langt. Vi havde ment, at Udgiften til denne Søbefæstning maatte være 1,6 Mill. Kr., vi gik ned til 1,3 Mill. Kr., men man forlangte straks fra Venstres Side, at Udgiften maatte ikke være højere end 700 000 Kr. — over dette Tal maatte man i Virkeligheden ikke komme — en enkelt Gang var man kommet et Stykke over, det skal jeg ikke komme